

Intervju med Siri Gerrard

13. januar 2010

Når det gjelder deg, så kan vi trygt si at du kom hit tidlig?

Ja, det gjorde jeg. Jeg kom første gang høsten 1972 og for fullt i januar 73. Det var avgjørende at veilederen min, Cato Wadel, var kommet hit. Og feltarbeidet mitt var fra et fiskevær i Finnmark. Opprinnelig hadde jeg tenkt å reise tilbake til Oslo for å fullføre magistergradsstudiet. Cato var en enormt engasjert veileder som var flink til å inspirere.

Det jeg gjerne vil si før vi begynner med historien, er at stegene fra student ved det nyopprettede universitetet i Tromsø til professor og faglig koordinator med spesialisering i kjønnsproblematikk på Senter for kvinne- og kjønnsforskning, eller Kvinnforsk som vi pleier å si, har vært en lang, spennende, men også utfordrende vei. Det var jo ikke snakk om den typen stillinger i det hele tatt da vi først kom her på 70-tallet. De som var blitt ansatt, kunne en del om sosialisering, familie og slekt-skap, men kjønn og kjønnsrelasjoner var det lite fokus på.

Det var deltakelse i kvinnebevegelsen som gjorde at den kjønna forskningen ble stående så sterkt for mange av oss. Lisbet Høltedahl og Anne Brantenberg var de av studentene med lengst erfaring og interesse for kjønnsproblematikk, og allerede våren og høsten 73 tok Lisbet Høltedahl initiativ til Kjønnsrolleseminaret på Institutt for samfunnsvitenskap eller ISV som det het den gangen. Vi var flere som deltok og ledet ISVs kjønnsrolleseminar i de over ti årene det varte.

Etter at jeg tok eksamen i 1975, fikk jeg jobb som vitenskapelig assistent (vit.ass.). Vi var to vit.ass.er som fikk jobb da Ottar Brox ble valgt inn på Stortinget. Deretter fikk jeg forskningsrådsstipend og jobbet hele tiden med fiskeriproblematikk og kjønnsrelaterte tema med utgangspunkt i Skarsvåg og Honningsvåg i Nordkapp kommune i Finnmark. Det er viktig å huske på at på 80-tallet så var det nesten stillingsstopp på Institutt for samfunnsvitenskap. Og kjønn var da som nå ikke et høyt prioritert område når det gjaldt stillinger. Lisbet Høltedahl fikk den faste stillingen i kjønnsrolleproblematikk som ble lyst ut i 1978. Da som nå var vi flere stipendiater som var ferdige med stipendene våre på begynnelsen av 1980-tallet. Når jeg ser tilbake, vil jeg si at jeg var så heldig at jeg fikk jobb som amanuensis ved Distriktshøgskolen i Alta og arbeidet

<http://doi.org/10.7557/15.4355>

med lederopplæring i fiskeindustrien i åtte år. I Alta var vi også flere med interesse for distriktskvinneforskning; vi skapte etter hvert et aktivt miljø. Sissel Fredriksen, som sjøl var fra Finnmark, var en av de ledende i dette miljøet. Hun var statsviter og en skarp diskusjonspartner, men også Jorid Hovden, som nå er professor i idrettssosiologi ved NTNU, var viktig. Faglig sett ble interessen for kopling mellom kvinners og menns hverdagsliv i fiskeværene og de politiske rammene som fiskeripolitikken la, økt da jeg kom til Alta.

På slutten av 1980-tallet og med god drahjelp av kvinnelige studenter ved Norges fiskerihøgskole i Tromsø, utlyste skolen en stilling som åpnet for min kompetanse. Jeg kom tilbake til Universitetet i 1990 og var ved Fiskerihøgskolen fram til 01.01.99. Til å begynne med var kjønn og kultur noe som var etterspurt, men etter hvert var de nye studentene lite interessert i slike temaer, og det var fint å bytte arbeidsplass. Da kom jeg tilbake til Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning (IPL), som nå er innlemmet i Institutt for sosiologi, statsvitenskap og samfunnsplanlegging. Denne stillingen har jeg nå permisjon fra. Stillingen på Kvinnforsk er en åremålsstilling, og her arbeider jeg først og fremst strategisk og initierende, men på en faglig måte. Vi samarbeider med institutter og enkeltpersoner for å styrke kjønnsperspektivene i fag og i stillinger ved Universitetet. Siden jeg er samfunnsviter og bokstavelig talt alltid har jobbet i tverrfaglige miljøer, vil jeg si at det har vært en lang, variert og spennende reise fra jeg startet mine studier i Oslo til der hvor jeg er i dag.

Det har jo skjedd veldig mye fra du kom til Tromsø. Jeg tenker på det sterke studentengasjementet, den radikale tiden. Mange sier at de savner det. Gjør du det?

Jeg vil ikke si at jeg savner det, men det er klart at det var en tid som var kjempeviktig på flere måter. De fleste av oss kvinnelige studenter hadde flere bein å stå på. Vi måtte kjøre dobbelt og kunne pensum og mer til. Samtidig som vi var inne i pensum til antropologifaget, leste vi masse marxistisk og feministisk inspirert litteratur som ikke sto på pensumlista.

Jeg vil si at den radikale tiden på universitetene fikk folk til å jobbe med fag, og det at vi kom til Tromsø, gjorde det mulig for studentene å ta en masse initiativ som vi fikk støtte for. Dette la et grunnlag for å delta i den nasjonale satsingen i forhold til kvinneforskning på midten av 1970-tallet. I politikk og forskning satte vi kjønn, klasse og etnisitet, dvs. samiske forhold, i fokus. Slik jeg opplevde det, var vi, jentene, aktive på alle tre områdene. Vi støttet, i den grad det var mulig, de

samiske kvinnelige studentene og fikk støtte av dem. Liv Østmo og Vigdis Stordahl ble viktige personer i livet mitt. Vi støttet også de som var opptatt av arbeidsmiljø og kalte seg Storindustrigruppa. De ville ha mer av industriforhold og klasse inn på pensum i kontrast til det de kalte den populistiske lokalsamfunnsforskninga.

På Kjønnnsrolleseminaret fant vi fram til felles tekster og diskuterte. Vi fant fram til foredragsholder og gjesteforelesere. Støtten fra instituttet var gitt med en klar forutsetning om at kjønnnsrolleforskningsmiljøet ikke skulle bli en forskningsgruppe som skulle konkurrere med de fire andre etablerte gruppene. Bakgrunnen for det var vel redselen for et for fragmentert institutt. Selv om vi på en måte aksepterte det, jobbet vi hele tiden for å få flere stillinger der kjønn var nevnt i betenkningen. Jeg husker at jeg prøvde å fremme et forslag om at hver forskningsgruppe skulle ha en slik fagkompetanse, men ble nedstemt i instituttstyret og fikk pepper fra instituttledelsen en gang jeg krevde protokolltilførsel akkurat i liknende saker.

Kjønnnsrolleseminaret varte i ganske mange semester, og deltakerne, både lærere og studenter, representerte flere disipliner og kom fra alle forskningsgruppene. Mange sto på og bidro til at Kjønnnsrolleseminaret ble et godt faglig forum. Hanne Haavind, som etter hvert ble tilknyttet Sosialpolitikkgruppa, var en meget dyktig og strategisk institusjonsbygger for kjønnnsforskningen, først i Tromsø og senere nasjonalt. I anledning FNs kvinneår i 1975 ble hun oppnevnt til en nasjonal komité på vegne av Universitetet i Tromsø. I den anledning kom hun også med mange forslag til universitetsstyret. Ett av resultatene var et stipend til Greta Skau som retta oppmerksomheten mot kvinner i utradisjonelle yrker. Vi fikk støtte til å skrive *Drivende kvinnfolk*, som var en av de første samfunnsvitenskapelig orienterte utgivelsene om kvinner i Nord-Norge, den kom ut i 76. Vi fikk også penger til en gjesteforsker. Resultatet ble en veldig dyktig professor i antropologi, Jean Briggs fra Memorial University på Newfoundland. Hun hadde jobbet mye med sosialisering og etnisitet. Hun holdt spennende innlegg på Kjønnnsrolleseminaret om finmaskete forhold som kultur, kjønn og sosialisering.

Vi var også aktive utenom universitetet. Vi var med for eksempel i Nordisk sommeruniversitets (NSUs) gruppe med fokus på kvinner. Her diskuterte vi og sendte innspill til kommunen når det gjaldt byplanlegging i Tromsø. Vi deltok også på nordiske seminarer der marxistiske tilnærminger i studiet av kvinner sto sterkt. «Alle» var med i en eller annen radikal organisasjon utenom studiet, enten det var i kampen mot EEC, partier på venstresiden eller Kvinnefronten. 8. mars ble fort en

viktig begivenhet. Ei tid var det store kvinnepolitiske diskusjoner som resulterte i flere tog og flere 8. mars-arrangementer.

Den første tida så var det ennå tema bygd rundt det store instituttet, der flere fagdisipliner skulle komplettere hverandre. Så falt det mer fra hverandre?

I tillegg til nye studenter var vi også mer erfarne studenter fra Oslo og Bergen som kom samtidig – enten som hovedfagsstudenter eller magistergradsstudenter. Nest etter kjønnsrolleseminaret husker jeg aller best de vitenskapsteoretiske seminarene vi hadde der vi fikk mange type perspektiver inn. Det var også faglige uenigheter mellom deltakerne fra de ulike disiplinene. Men som student var ikke vi så veldig opptatt av den faglige kivingen. Vi var mer opptatt av de ulike perspektivene som ble bragt inn. Vi var heldige. Vi var et lite institutt. Vi var avhengige av hverandre og at alle bidro til det faglige fellesskapet. Ingen pensumlister var ferdige. Dem laget vi sjøl, men etter de standarder som var vanlige i fagene andre steder. Det fungerte etter min mening godt. Nesten alle som hadde kommet for å fullføre hovedfag eller magistergrader, klarte det. Den første av oss kvinner som tok eksamen på Institutt for samfunnsvitenskap, var Lisbet Holtedahl. Hun tok magistergraden i etnografi/sosialantropologi i 1973, Anne Brantenberg i 74, jeg tok eksamen i 75. Merete Lie, som nå er professor ved Senter for Kjønnstudier i Trondheim, måtte til Institutt for sosialantropologi/etnografi i Oslo for å ta eksamen. Antropologene i Tromsø satte foten ned for henne. Hun skrev en avhandling der marxistiske perspektiver kom klart til syne. Oppgaven handlet om kvinner på filetfabrikk og var ikke så fylldig rent empirisk som de avhandlingene vi andre skrev på det tidspunktet.

Det var altså faglig kiving mellom gruppene?

Jeg vet ikke om jeg vil kalle det for kiving, men uenighet var det. Merete Lie studerte til antropolog og ville definere seg som det. Hun kunne godt ha gått over i Sosialpolitikkgruppa og tatt eksamen i sosiologi, men hun insisterte på å være antropolog den gang. Det var helt tydelig at det var flere teoretiske retninger som rådde grunnen. Det ga seg uttrykk i diskusjonen om det nye studiet i samfunnsvitenskap. Jeg har hørt noen av professorene snakke om de faglige kamelene de måtte svelge. Mye takket være Torild Skard, Lisbet Holtedahl og Hanne Haavind var temaene kjønnsroller, kvinner og sosialisering sterkt inne i undervisningen helt fra første dag i det samfunnsvitenskapelige studiet.

Historien overfor om etableringa av Kjønnrolleseminaret og diskusjonen om Storindustrigruppa er også eksempler på noe av den faglige

diskusjonen og uenigheten. Den ga seg også uttrykk i hvem som ble rekruttert videre. Mitt inntrykk var at de som drev innenfor de rådende perspektiver for eksempel i antropologien, ble lettere støtta opp om og fikk lettere jobb enn de som la vekt på andre og nyere perspektiver. Anne Brantenberg, som jobbet med sosialisering og kjønn med utgangspunkt i et Nain, Labrador, fikk liten oppmuntring til videre jobbing på instituttet da hun var ferdig, enda hun holdt på med spennende forskning om kjønn, etnisitet og sosialisering og i tillegg var en glitrende pedagog. Merete Lie dro som sagt til Trondheim. Hvis det ikke hadde vært for at Ottar Brox havna på Stortinget og jeg fikk den ene vit.ass.-jobben, så hadde jeg neppe fått anledning til en akademisk karriere.

I gruppa for samfunnsplanlegging og lokalsamfunnsforskning var vi for det meste nyutdanna folk. Nils Aarsæther var da som nå en innflytelsesrik mann i det lille fagmiljøet vårt, enda han til å begynne med bare var stipendiat. Heldigvis var Lisbet Holtedahl også knyttet til denne gruppa inntil hun fikk fast jobb. Hennes nye stilling i kjønnsrolleproblematikk skulle tjene hele instituttet. Derved ble hun på en måte uten gruppetilhørighet ei tid, noe det også var en viss tradisjon for. Sett i ettertid vil jeg si at hennes stilling var en liten seier for strevet vårt. Vi var dessuten flere som fikk amanuensiskompetanse da stillingen ble utlyst.

Kan du utdype litt mer om den faglige utbyggingen i den tidlige fasen?

Det var jo sosiologer, pedagoger, antropologer og to jurister, Erik Boe og Jon T. Johnsen, som jobbet i det som ble oppfattet som samfunnsfagene på ISV da jeg kom som student. Sosialpolitikkgamma var kanskje den meste tverrfaglige. Der ble det allerede i 1974 også ansatt en sosialkonsulent, Lise Nordbrønd Haavelsrud, som skulle være en kontaktperson ut i samfunnet og være katalysator for aksjonsforskningen på ISV.

Blant oss unge var det først og fremst vit.ass.-ene som hadde sine eksamener fra Oslo, som brakte disiplinkampen på dagsorden. Nye fag i mer statsvitenskapelig retning ble for mange av oss et symbol på den tiltakende spesialiseringen. En annen grunn var også at selve strukturen på studiet var problematisk og lå til grunn for etablering av flere fag. Samfunnsvitenskap i Tromsø var altså et flervitenskapelig fag, bygd opp med et ettårig grunnfag, en påbygning med et ettårig mellomfagstillegg eller storfag, et fritt valgt tredje år og ett fjerde år med en mer vitenskapsteoretisk vinkling. Både storfaget og fjerdeåret innebar en spesialisering i forhold til en av de fire forskningsgruppene. Ett av dilemmaene med denne cand.mag.-graden var at den var dårlig tilpasset de som hadde to- eller treårig lærerutdanning. De fikk bare godkjent ett år. Etter press fra studenter med denne form for utdanning og også fra

pedagogene og statsviterne med noen støttespillere fra de andre fagene, ble det satt fart i disiplindebatten. Men det skulle gå mange år før den virkelige «disiplineringa» tok til. Etter hvert ble heller ikke rekrutteringen til samfunnsvitenskap så god. Jeg husker jeg foreleste på begynnelsen av 80-tallet for 20-30 studenter i samfunnsvitenskap grunnfag. Det ble den gang ansett som lavt. Tromsø holdt jo lenge på storfagsmodellen. IPL var vel de siste som sa farvel til denne ordninga. Det skjedde i 2003 da bachelor- og mastergraden ble innført. Skoleforskning eller pedagogikk som de etter hvert valgte å kalle seg, holdt enda på ordninga noen år, i hvert fall var IPLs studenter lenge på feltkurs sammen med dem.

Jeg vil også nevne at i kjølvannet av Kjønnssrolleseminarets tiårsjubileum var jeg med å utrede et årsstudium i kvinnerelaterte problemstillinger. Dette ble satt i verk, men varte dessverre i veldig kort tid på grunn av få studenter. Det lot seg vanskelig passe inn i den daværende cand.mag.-utdanningen. Da det ble foreslått at det skulle være et semesteremne ble det avslått av instituttstyret, har jeg latt meg fortelle.

Vi drev jo med forskning også. Sett i ettertid var vi heller ikke så verst til å publisere. En grunn til det var at vi fikk mange forespørsler om å skrive artikler med kjønna innhold. Noe som ble veldig viktig for oss som var opptatt av kjønnsroller, kjønnsrelasjoner og kvinner, var at det ble danna et nasjonalt nettverk med støtte fra Forskningsrådet. I 75 ble det oppnevnt to komiteer, den ene i samfunnsvitenskap, den andre i humaniora. Hanne Haavind ledet den samfunnsvitenskapelige komiteen. Vi endte opp med ei bok eller en utredning som het *Forskning om kvinner*. Hanne Haavind tok ledervervet på betingelse at hun fikk en sekretær i Tromsø. Det ble meg. Denne utredningen førte til en større satsning på kvinneforskning i Forskningsrådet. Harriet Holter fikk jobb som forskningsleder og inkluderte bokstavelig talt «hele landet» i dette arbeidet. Flere av oss fikk være med i boka som hun redigerte: *Kvinner i fellesskap*, noe som betydde enormt mye, i alle fall for meg.

På den tiden hadde det samfunnsvitenskapelige miljøet rundt den norske kvinneforskningen mange felles konferanser og seminarer. Jeg har mange ganger sendt varme tanker til den glitrende institusjonsbyggeren Helga Hernes som satt i Forskningsrådet og la det fagpolitiske grunnlaget for en satsing i kvinneforskning som i sitt slag var helt unikt. Det resulterte i forskningslederjobber, konferanser og støtte til de 17 bøkene som på 1980-tallet ble utgitt på Universitetsforlaget. Jeg tror også den nære koplinga mellom kvinnebevegelsen og kvinneforskningen den gang var viktig for den institusjonelle utviklinga av kvinne- og kjønnsforskningen som akademisk virksomhet. Mange var interessert i faglitteratur og mange av bøkene ble visst fort utsolgt.

Men miljøet i Tromsø var også med og hevda seg på dette feltet fra 70-tallet?

Dersom en sammenligner Tromsø med andre miljøer, for eksempel innen antropologi, var vi tidlig ute med seminartilbud, undervisning, bok- og artikkelskriving. Etter *Drivandes kvinnfolk* fikk vi også være med på den serien som Helga Hernes initierte. «Tromsø-boka» i denne serien heter *Myk start – hard landing* og var redigert av Ingrid Rudie som var amanuensis i Oslo. Lisbet Holtedahl ble spurt først. Hun hadde ikke anledning fordi hun var midt opp i arbeidet med sin egen bok om "Veggefjord" og foreslo Ingrid Rudie. Så vel studenter som ansatte fra Tromsø og andre miljøer ble trukket med. Noe av det som er spennende med boka var at Ingrid Rudie anla et forhandlingsperspektiv på kjønn som vi fulgte opp i en rekke av artiklene. En av de mest spennende artiklene i boka var skrevet på basis av en storfagsoppgave, nemlig oppgaven til Anne Grethe Flakstad. I sin artikkel pekte hun på interessante dynamikker i husholdet som berørte både kjønn, økologi og politikk.

Jeg vil si at som unge forskere var vi heldige som fikk samarbeide med Harriet Holter og Ingrid Rudie. De var begge inspirerende, nyskapende og fremragende redaktører. Jeg tror ikke at kvinne- og kjønnsrolleforskninga i Tromsø hadde blitt det den ble hvis ikke vi hadde vært med i et nasjonalt nettverk. På den tida var det slik at alle miljøene skulle være representert. Det var viktig at Tromsø, Bergen, Trondheim, Oslo, mange fag og mange institutter var med – også studenter og vi som var nyutdanna.

Jeg treffer jevnlig mennesker på campus fra for eksempel Hum.fak. som også var engasjert i kvinneforskning. Hadde dere noe samarbeid med dem?

På 70- og begynnelsen av 80-tallet hadde Institutt for språk og litteratur (ISL) sine egne kvinnefora. ISV- og ISL-miljøet var to miljøer som jobbet mest hver for seg, men også litt sammen. Det var nok noen forskjeller mellom oss. På ISV var vi for det meste nyutdannet. ISL hadde forskerne med lengre erfaring. Dessuten var det kanskje noen faglige forskjeller, kanskje synet på kritisk forskning? Jeg vet ikke. En hendelse som jeg husker, er diskusjonen rundt en utstilling om kvinner på universitetet, som Lisbet Holtedahl og Beate Fossbak jobbet med. Pengene til dette arbeidet ble bevilget av universitetsstyret. Utstillinga viste en del skjevheter i forhold til kjønn. Den viste at noen institutter hadde få kvinnelige studenter og lærere, for eksempel Fiskerihøgskolen. De som laget utstillingen hadde vært ute og snakket med unge jenter og hørt hva de sa om universitetet og dette ble prøvd fremstilt på utstillingen.

Den utstillingen ble aldri vist. En del av kvinneforskerne på ISL mente at den samfunnsvitenskapelige kritiske forskningen som lå til grunn for utstillingen ga et feilaktig og for negativt bilde av universitetet. Til slutt satte Universitetsstyret foten ned. Den står vel ennå i kjelleren ett eller annet sted. Jeg kunne veldig gjerne ønske at utstillingen ble trukket fram fra kjelleren igjen og at vi kunne diskutere den i dag og se hva uenigheten egentlig grunnet i.

Denne utstillinga, men også mye annet av det vi gjorde, viste at vi som studenter var aktive også når det gjaldt publisering. På ISL var det flere kvinnelige ansatte enn hos oss. Sett utenfra virket det ikke som om studentene var så initierende som vi var. Men de trengte kanskje ikke å være det ettersom Åse Hiort Lervik, Ingvild Broch, Synnøve des Bouvrie og Gerd Bjørhovde var en drivende kraft på 1970-tallet. Slik jeg husker det var det først da *Nettverk for kvinner i forskning og forskning om kvinner* ble etablert på Universitetet i Tromsø (UiT) at det ble tettere faglige bånd.

Det var samtidig viktig for mange av oss å ha god kontakt med folk i landsdelen. Jeg husker at jeg ble innkalt til å holde foredrag på et arbeidsmarkedskurs for kvinner. I disse forskjellige etatene satt det folk som var opptatt av kvinneforskning. De brukte de ressursene som var til stede. Etter hvert holdt jeg en del foredrag om kvinner i fiskerierne, på seminarer både her og der. Da jeg var ferdig med magistergraden min, så begynte jeg jo å jobbe med arbeidsforhold i fiskeindustrien og det enormt kjønna arbeidslivet der. Jeg opplevde at det å kunne jobbe som ung forsker på *fileten eller grilletten* sammen med fagorganiserte som hadde lang erfaring og var fast ansatt i fiskeindustrien også innebar utveksling av meninger og erfaringer. Fagbevegelsens topper kunne vi også diskutere med selv om vi nok må sies å være kritiske til den sterke arbeidsdelinga og forskjeller i akkordberegninger. Det å få dokumentasjon på det som skjedde på ulike nivåer i arbeidslivet og fagbevegelsen var veldig viktig. Metoden var intervjuer, deltakende observasjon og ulike skriftlige kilder. Det kjønna sto ikke så sterkt på ledernes dagsorden på den tida, men takket være aktive kvinner og støttende menn ble dette forandret, i alle fall i noen fagforbund og fagforeninger. Jeg opplevde at det var en genuin interesse for arbeidet mitt etter hvert. På basis av dette arbeidet ble vi senere oppfordra av forskjellige instanser, blant annet fagforeninga tilknyttet fiskeindustrien i Honningsvåg, til å søke RSFP, det mer anvendte forskningsrådet, om prosjekter som involverte aksjonsforskningsretta formidlingsprosjekter. Selv om vi ikke fikk støtte til disse prosjektene, opplevde vi at noen hadde bruk for forskningen vår. Når jeg nå ser tilbake på den tiden, var det en rik tid

på mange måter. Vi hadde god kontakt med folk utenom universitets- og høgskolemiljø. Det jeg har tenkt på mange ganger når jeg møter mine arbeidskamerater igjen, er hvor heldig jeg har vært som ble kjent med så mange flotte folk i fiskerinæringa og i fiskeindustrien. Jeg vil også si at det vekker refleksjoner om en klassereise. En av de viktigste forskjellene på mange av mine arbeidskamerater fra fiskeindustrien og meg var at jeg tidlig fikk mulighet til å bo hjemme og gå på gymnaset som åpnet porten til universitetet, en mulighet som mange i Finnmark ikke hadde fordi det var langt til skolestedet og det kostet penger. Det førte meg senere inn i en ekspanderende sektor og en jobb som har gitt meg mulighet til å bli lenge i arbeidslivet.

Du var ikke redd for å gå i møte med fiskerinæringa i Nord-Norge?

Jeg kan fortelle litt om hvordan jeg kom inn i feltet. Da jeg skulle velge tema for hovedfagsoppgave eller magistergradsoppgave, var jeg ikke sikker på hva jeg ville skrive om. Jeg fikk flere tilbud om å skrive hovedoppgave. Det ene tilbudet var å jobbe sammen med Yngvar Løchen og Georges Midré på det aksjonsretta prosjektet i Nord-Odal. Det andre var å forske på ungdomsarbeidet på Lambertseter i Oslo. Antropologen på instituttet i Oslo som jeg snakket med, mente at det var for diffust og vidt. Jeg tenkte, hva skal jeg gjøre? Samtidig var jeg også interessert i den broxianske tankegangen, ikke minst takket være Ottar Brox sin formidlingsevne og koblingen hans mellom forskning og politikk. Det med Nord-Norge var veldig fristende. Det med å gjøre helhetlige analyser av små samfunn var kjempespennende. Knut Bjørn Lindkvist, som jeg studerte sammen med, holdt et innlegg på et hovedfagsseminar om Nordkapp og de forskjellige fiskeværa, bl.a. Skarsvåg. Der fant jeg noe som jeg likte. Han snakka ikke om mulighetene til å gjøre feltarbeid i første omgang, men seinere tok jeg det opp med ham, og fant ut at et feltarbeid der var noe jeg ville. Dessuten forplikta jeg meg ikke til noen. Det var også viktig, for jeg visste ikke om jeg ville klare det. Men dette lille samfunnet med over 200 innbyggere måtte være perfekt til et antropologisk feltarbeid. Slik Knut Bjørn Lindkvist hadde fremstilt det, var det rene idyllen. Da jeg begynte å jobbe med det, ble Cato Wadel og Ingrid Rudie også inspirert. Som nevnt fikk jeg begge to som veiledere, før hadde man jo to veiledere. Jeg skreiv litt notater og jobba bra på feltarbeid. Det som var så fint, det var at jeg kunne jobbe som filetarbeider. Gjorde et ganske godt feltarbeid, tror jeg, noe også Cato Wadel kunne bygge på og dermed fikk glede av i flere av sine arbeider. Han ble også veldig inspirert av oss studenter.

Feltarbeidet besto i at jeg først jobbet i tre måneder på filetfabrikken i Skarsvåg. Det var rene ungdomsklubben, jeg var omtrent den eldste av

de som var der. Dette var tidlig på 70-tallet, de trengte arbeidskraft. Jeg jobbet sammen med unge jenter som hadde hatt sommerjobb i filet-industrien i mange år. Jeg fikk god kontakt med stedets ungdom. Guttene som det var mange flere av, syntes også det var stas å komme på besøk på hybelhuset, ja – vi hadde fester og deltok i dans på lokalet og alt dette. Jeg opplevde aldri at det var noe vanskelig. Men nå må jeg legge til at det varte ikke så veldig lenge før jeg fikk meg kjæreste og etter hvert samboer, Jørgen Lindkvist. Det har hatt mye å si. Jeg følte at jeg ble veldig godt mottatt og integrert i ungdomsflokken. Men steget fra ungdom og til å bli etablert fiskerkone kjenner jeg bare fra forskningen i og med at jeg aldri har bodd fast i Skarsvåg.

På det første feltarbeidet begynte jeg altså i fiskeindustrien. Etter hvert ble jeg med fiskerne ut, fikk prøvd alle redskapstyper, garn, line, jukse, var med i egnebua og egnet liner. Jeg måtte også få innsikt i hva kvinnene gjorde i hjemmet. Det var en større utfordring fordi hjemmene hører med til den private sfære. Gjennom egningen var jeg så heldig å bli kjent med Greta Johansen og fikk lov til å være hos henne en måned, var «hushjelp» i juleforberedelsene. Det var bare utrolig lærerikt og spennende. Da fikk jeg virkelig erfare at det å være fiskerkone var svært arbeidskrevende. Det var fiskernes arbeid som la premissene for mye av kvinnenens arbeid. Jeg fikk også være med i Kvinnefiskarlaget og på møter i Skarsvåg fiskarlag. Slike aktiviteter ga en god forståelse av det kjønnsdelte samfunnet, men også av et dugnadssamfunn og et samfunn der folk var veldig glade i stedet sitt og kjempet for molo, vei og skole.

Opplevde du at du var en pioner, med forskning på dette området, ved det nyetablerte universitetet? Hadde du noe av denne gründer- eller frontierfølelsen?

Det er vel kanskje mer en refleksjon som du kan ha i ettertid. Når du hører om de aktivitetene vi holdt på med som studenter, så slapp vi å produsere oppgaver og eksamener alt i ett. Jeg tok altså magistergraden i 75. Vi hadde ikke det samme presset om å produsere og bli kontrollert, men vi fikk anledning til å skrive artikler som ble publisert. Det var rom for initiativ, for eksempel når det gjaldt kjønnsrolleseminaret. Det kunne være treghet i å få moralsk støtte, men tross alt så fikk vi økonomisk støtte. Vi var en del av miljøet og vi var flere med samme interesser. Det gjorde jo at vi fikk til noe også.

Identifiserte du deg med institusjonen, fagmiljøet, med Universitetet i Tromsø?

Jeg vil jo si at hvis du ser på min praksis så gjorde jeg jo det. Men jeg kommer fra en folkelig familie, borgerskapets universitet var ikke mitt

universitet. Det at vi hadde så god kontakt med lærerne og det at tre av dem dro til Stortinget i 1973 sier jo litt om Universitetet i Tromsø på den tiden. Jeg begynte på universitetet fordi jeg ville lære noe, bruke det til beste for samfunnet på en måte.

Men akkurat disse pionerfølelsene? Jeg vet ikke riktig. Det var andre som var mer aktive selv om jeg satt i Universitetstinget og en periode også var vararepresentant i universitetsstyret. Men for de fleste av oss var det de som var med i interimsstyret, Odd Edvardsen, Helge Rakstang og Anton Myhra, som var de virkelige pionerer blant studentene. Det var spennende å få være i Tromsø i den tiden. Vi gjorde masse, ikke bare fag. Jeg var med i Kvinnefronten og Rødt kor før konfliktene på venstresiden ble for store og spliden økte. Det begynte allerede i 74-75. Vi var med i så mange sammenhenger. Jeg vil si at når man ser tilbake på det, så kan man kanskje snakke om pionerfølelser. Vi var 200 studenter og nye spennende undervisningsopplegg både til forberedende og etter hvert i samfunnsvitenskap. Det er jo ganske bemerkelsesverdig at et helt nummer av Filosofisk tidsskrift ble viet eksamensoppgaver fra Tromsø. Her var Jakob Meløe med sin praksisologi viktig.

Det har jo skjedd mye innenfor dette med kjønnsperspektiv på forskning i den tiden du har vært i Tromsø. Og du har jo bidratt til en viktig prosess. Merker du det i hverdagen at det har skjedd store endringer i måten disse temaene blir belyst?

Ja, det har vært både fremgang og tilbakeslag. Det har jo alltid vært et løft å få til plass til disse perspektivene. Det opplever jeg faktisk ennå at det kan være.

Vi jobbet hardt for å opprette Kvinnforsk, det skjedde da Ole Mjøs og Tove Bull utgjorde rektoratet. Lise Nordbrønd har vært daglig leder nesten hele tiden siden opprettelsen. Min professorstilling ble oppretta i 2007, i Jarle Aarbakkes og Gerd Bjørhovdes tid. Alt i alt er det bare noen ganske få stillinger ved UiT med kjønn i stillingsbetenkinga.

Kjønnsperspektivene er dessuten mange. Selv om kjønnsforskninga er tverrfaglig, er den også prega av de disiplinene vi kommer fra. Jeg er derfor nå som på 70-tallet opptatt av at kompetanse i kjønnsforskning bør finnes på alle institutter og i alle forskningsgrupper. For eksempel så fikk filosofi faktisk en stilling på begynnelsen av 90-tallet i feministisk filosofi fra universitetsstyret, Elin Svenneby fikk den. Da hun ønsket å gå over i halv stilling, så fikk hun ikke anledning til dette og slutta ved universitetet. Anka Ryall fikk ikke permisjon uten lønn våren 2010 for å skrive ferdig boka si om Virginia Woolf. Det ble en prosess som endte med at hun sa opp. Dette er bare to eksempler. Men det har vært mange

kvinner innom Universitetet i Tromsø og mange har fortalt om opplevelsen av å bli dårlig behandla. Vi hadde et seminar om kjønn og urfolk sist høst med ganske mange deltakere. Mange av de som var med der, ønska at universitetet og fagmiljøene hadde kunnet støtte dem mer på veien. Det er flere kvinner med store potensialer, men som ikke føler at de har blitt oppmuntra og støttet. Når det skjer, da søker en andre arenaer. Da jeg var ferdig som stipendiat, opplevde jeg dette. Jeg søkte jobb på Fiskerihøgskolen, men trakk søknaden. Det var ingen med innsikt i kjønn med i kommisjonen og jeg så i hvilken retning det bar. Jeg forsøkte å henvende meg til medlemmer i Universitetsstyret som tok det opp uten at kommisjonen ble endret. I den situasjonen bestemte jeg meg for at jeg i alle fall ikke skal fortsette å være i Tromsø som arbeidsledig forsker.

Jeg fikk som nevnt jobb i Alta i et felt som bare delvis passet min kompetanse, med ansvar for opplæring i fiskeindustrien ved Distrikthøgskolen i Finnmark. Når noen liker å snakke om at Universitetet i Båtsfjord var en pioner, så vil jeg heller snakke om Universitetet eller Høgskolen på kysten. Vi hadde lederopplæring i Hasvik, i Honningsvåg, Kjøllefjord, Mehamn og Båtsfjord. Vi holdt kurs som besto av økonomi, teknologi og organisasjon og ledelse, noe jeg både organiserte og underviste i. Ved siden av det så organiserte vi også flere kurs og seminarer om arbeidsmiljø i fiskeindustrien, for ikke å snakke om kvinner i ledelse.

Du kom til distriktshøgskolen og fikk anvendt din kompetanse?

Jeg vil heller si at jeg fikk ny kompetanse, i organisasjon og ledelse. Finnmark Distriktshøgskole var også en velvillig og takknemlig institusjon å jobbe i. De perspektivene og områdene jeg jobbet med følte jeg ble satt pris på, både i næringa og på institusjonen. Vi prøvde å få dette til å bli et ettårig studium i Alta, men det gikk ikke. Vi fikk heller ikke integrert fiskeriene godt nok i den økonomisk-administrative utdanninga. Men vi fikk til et toårig studium i akvakultur.

Hva jobbet forskeren Siri med ellers under sitt opphold i Finnmark?

Jeg jobbet med å få ferdig de tingene jeg hadde jobbet med på Universitetet i Tromsø. Jeg ble ferdig med rapporten min om fiskeindustrien i 86. Jeg jobbet med kvinner i ledelse og fortsatte arbeidet med fokus på kvinner i fiskeværene. Men jeg var også ett år i Afrika. Var i Tanzania og studerte kjønn og fiskeri ved Victoriasjøen. Dette oppholdet ga meg også inspirasjon til å jobbe mer med Nord-Sør-forhold og komparative perspektiver.

Jeg fikk jobb på Fiskerihøgskolen og kom tilbake til Tromsø i 1990. På den tiden kom jeg inn i arbeidet på Senter for miljø og utvikling, Semut, og var i perioder leder og nestleder der. På den tiden ble Nasjonalt program for utvikling, forskning og utdanning eller NUFU startet. Jeg kom inn i det arbeidet sammen med Lisbet Holtedahl og arbeidet sammen med henne i 10 år på Anthroprosjektet – et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Tromsø og Universitetet i Ngaoundéré i Kamerun. Vi prøvde å få mer fokus på SØR-forskninga og å institusjonalisere den i form av flere stillinger på Universitetet i Tromsø. Vi hadde også et miljø rundt Semut der Jens Revold var en dyktig leder samtidig som jeg hadde god kontakt med gamle kolleger særlig blant kjønnsforskerne.

På Fiskerihøgskolen opplevde jeg stor interesse også for kjønn, i alle fall til å begynne med. Det var en del store kull med mange og aktive jenter. Noen av dem hadde jobbet hardt for å få en betenkning der også kvinne-relaterte spørsmål var viktige slik at også jeg fant det naturlig å søke. På fiskerifagstudiet skreiv særlig jentene oppgaver om kvinner og menn i fangstleddet, i fiskevær, og om ungdom. Etter hvert ble det et skifte i studentmassen. Studentene ble mer næringslivsretta og skolen reklamerte med et hav av muligheter, praksiskravet til studiet forsvant. Kultur i en analytisk forstand likte ikke studentene. Kultur var viktig, men bare som en ting. Kjønn, nei – det var heller ikke noe særlig. Dessuten klaget studentene at det var for mye litteratur om Nord-Norge på pensum. Det finnes annet interessant enn små fiskebåter, var studentreaksjonen. For å si det mildt: det var ikke noe artig. Da det ble ledig en stilling på IPL, søkte jeg, fikk stillingen og har hatt mange fine år der med Inger Altern, Halldis Valestrand og etter hvert flere stipendiater som var interessert i kjønn. Studentene på IPL har vært enormt positive med mye spennende og god tilbakemelding. Mange var veldig opptatt av kjønn, mange var opptatt av globale prosesser. For eksempel ble det skrevet oppgaver om møte mellom ansatte på en McDonald-restaurant på New Zealand og turister, om ungdom i India, om mindre «landsbruksbaserte» småbyer i Oregon, om matkultur blant reindriftssamer og læstadianske kvinner fra Nord-Troms. På IPL sto tverrfagligheten i fokus. Det at studentene fikk og fremdeles får definere oppgaver selv, gjør jo at også vi lærere må sette seg inn i nye forhold og ny litteratur. På Fiskerihøgskolen var det mer skolepreg. Det var derfor fint å skifte miljø.

For deg som fagmenneske i samfunnsfag på Universitetet i Tromsø, ser du det ikke som en fordel at du også har hatt dine Finnmarksopphold?

Jeg bor i Finnmark og har jobbet med problemstillinger derfra det meste av tiden. Det grunnlaget jeg la i de større feltarbeidene jeg har hatt, har

vært utrolig viktig. Det siste feltarbeidet, finansiert av Norges forskningsråd, begynte jeg på i 2003. Prosjektet handler om bærekraftig kystkultur der jeg er opptatt av samspillet mellom natur og kultur. Jeg håper en dag å få skrevet en bok på basis av dette.

Jeg vil også si at arbeidet med kjønn, klasse og etnisitet har vært viktig både med utgangspunkt i fiskeindustrien og i fiskevær. Jeg hadde interessante data om forholdet mellom norske og finske arbeidere. Jeg lærte mye om hvordan det å ha samisk bakgrunn ble håndtert av kvinner og menn. Det var det som skjedde rundt oss i samfunnet som inspirerte til analyser av samspillet mellom etnisitet, kjønn og klasse og ikke minst at kvinner er forskjellige og i mange sammenhenger, ikke en enhetlig kategori.

Jeg vil også si at det at jeg har en fisker til samboer har betydd veldig mye. Vi har mange gode samtaler om en del prosesser i fiskeriene som jeg nå har fulgt i snart 40 år. Det som er spennende, er at det kommer stadig nye problemstillinger opp. Jeg skreiv på begynnelsen av 80-tallet om kvinner som fiskerienes bakkemannskap. I dag er disse funksjonene annerledes. De består ikke lenger av så mye fysisk arbeid, mer av det jeg kaller for konsulent eller rådgivende arbeid for ektefellen. Fiskekonene i Finnmark har som regel egen jobb og inntekt, noe som viste seg å være viktig ikke minst da fiskestoppen ble innført i 1989. Den førte også til økt registrering av kvinner i Fiskermanntallet – i alle fall for en periode. Dette har jeg også jobbet med rent forskningsmessig.

Nå forsøker jeg å skrive om det jeg kaller for mobile praksiser: om hvordan Finnmarks kystbefolkning, i alle fall i de mindre fiskeværene, er på farten hele tiden. Enten med båtene sine eller ved at de jobber andre steder. Noen drar på handleturer til kjøpesentrene i Alta eller restaurantkveld i Honningsvåg. Andre drar på vinteropphold til Syden, noen på ski-ferie til Finland eller til Mellom-Europa. Kvinner og menn minker avstandene ved hjelp av internett, mobiltelefoner eller snakker med ungene sine på Skype. De som er flytta ut kommer tilbake mye oftere enn før. Det lille fiskeværet eller lokalsamfunnet eksisterer på helt andre måter når folk er så mobile. Den globale verden forandrer lokalsamfunnene, og både kvinner og menn får nye handlingsbetingelser. Hva slags betydning har dette for stedene? Det er slike ting som jeg har vært opptatt av. Og kjønn, hva slags betydning har det for forhold mellom kvinner og menn og deres forståelse av kjønn? For det er helt opplagt at kjønnsforståelsen i mange fiskerfamilier har endret seg veldig. Snakket med min samboer i går. Han fortalte at en av båtene hadde landligge fordi konen til en av fiskerne var sendt til Hammerfest for å føde. Da skulle selvsagt far være med. Poolen av potensielle vikarer er så liten at

fiskebåten måtte vente med å gå ut. Likestillinga har ofte ført til andre praksiser i familiene. Fiskeren reiser kanskje på møter, mor utdanner seg. Alle skal ha jobb. På denne måten blir fiskeripraksisene og fiskerikulturen annerledes enn tidligere. Selvfølgelig har teknologien og ikke minst fiskeripolitikken spilt en stor rolle. Fiskerikunnskapen er en helt annen enn det den var. Slike ting har jeg skrevet om. Jeg håper derfor at jeg skal få tid til ikke bare å skrive artikler, men ei hel bok om slike og andre endringer i mange av fiskeværene. Det er så mange forstyrrelser, men jeg gir ikke opp denne drømmen min - om en gang å bli ferdig med denne spennende boka. Kjønn, etnisitet, klasse og alder, samspillet mellom dem og måten dette artikuleres på er noe som er i stadig endring. Perspektivene også. Derfor kan samfunnsfagene, i hvert fall mye av det jeg holdt på med, betegnes som ferskvare. Nye begrep og ny forståelse kommer til. I dag, for eksempel, er det mye snakk om det multikulturelle samfunn, slik Finnmark alltid har vært. Men det var liksom ikke noe å legge så veldig vekt på før vi fikk innvandring fra nye land og verdensdeler. Vi definerte ikke finlenderne som fremmede. De har jo kommet i generasjoner. At reindriftsutøverne kommer til kysten er det også en lang tradisjon for. Det nye er at de kjøper hus som folk har flyttet fra. I dag kommer også polakker og latviere og bosetter seg. Menn også i fiskeværene gifter seg med kvinner fra Russland, Thailand og andre land. Det er veldig mye spennende ting å gripe fatt i og skrive om som har stor innvirkning på de kystkulturelle uttrykkene i Finnmark. Jeg føler på en måte at når du er kvinnelig samfunnsviter bør du helst være litt forut for din tid. Du må være pioner hele tiden. Det kan en kanskje si at jeg i noen grad har vært på UiT, ikke minst de første årene, der både fagene og det vi skrev var nyskapende. Vi stolte på våre egen forskning, brukte den for det den var verdt, uten at vi forholdt oss så forferdelig mye til annen teori. På denne måten lærte vi at teori også er noe vi skaper sjøl med utgangspunkt i empirisk forskning.

Du får fortsatt brukt deg selv på ting som du finner mening og betydning i?

Ja, ellers hadde jeg ikke vært her. Jeg er også opptatt av de mer personalpolitiske sidene. Det er tungt når en velkvalifisert kvinne ikke får ulønnet permisjon som hun var blitt lovet for å skrive ferdig en bok hun har jobbet med lenge. Da tenker jeg at det er o.k. at Kvinnforsk får en faglig stilling som den jeg innehar, men når personalpolitikken er så lite fleksibel og hindrer andre i viktig arbeid som kan kvalifisere til toppstilling, så synes jeg det er veldig trasig.

Jeg har jo også vært med på å få oppretta et nytt kjønnsstudium, et ettårig studium, sammen med Anka Ryall blant andre. Håper ikke at

det skal bli en like kort historie som det forrige kjønnsstudiet vi hadde på 1980-tallet og som varte i to år. Jeg ønsker meg selvsagt at flere studenter interesserer seg for kjønn og kjønnsrelasjoner. Blant dagens stipendiater er det, etter det jeg kjenner til, ingen som har kjønnsforståelse og kjønnsproblematikk inne i betenkninga si. Heldigvis er det likevel en del som i sine stillinger jobber med kjønnete og feministiske perspektiver.

Jeg satte stor pris på at Viggo Rossvær begynte å fokusere litt på kvinner og det kjønna. Boka til Viggo fra Sørøya var spennende og det at han «oppdaga» og skrev om Sørøya på grunn av Kystkvinneaksjonen. Like-dan syntes jeg det var fint at Svein Jentoft har jobbet med kvinner i fiskeriene. Mennene som kom inn fikk også god økonomisk støtte. De fikk nytte av det arbeidet vi har kjempet fram. Når det gjelder kvinne- og kjønnsforskningen er det stadig kvinnene som må gjøre jobben. Vi må stå på hele tiden når det gjelder forskningspolitikk. Vi kan ikke ta noen hvilesteg.

Du kan også si dette med fiskeriene og Nord-Norge har jo heller ikke fått den store oppmerksomheten eller prega den nasjonale kvinne- og kjønnsforskninga unntatt i de aller første åra. Men vi har jo gode samarbeidspartnere i Frankrike, på Færøyene, Island og Newfoundland. Det internasjonale nettverket har dermed vært og er viktig for mange av oss. Jeg har vært med på et prosjekt om lokal kunnskap i Portugal som har fått EØS-penger stort sett fra Norge, totalt 4 millioner til å bygge opp dette feltet rettet mot kystkunnskap. Ifølge portugiserne så er det stort sett slott og malerier som blir definert som kultur, ikke det som kvinner og menn skaper i kystens hverdagsliv. Men vi skal heller ikke glemme at også i Norge kom anerkjennelsen av kystkunnskap og «kystting» mye senere inn på kulturagendaen enn for eksempel det vi forbinder med bondekulturelle uttrykk.

Jeg synes det er viktig å ha med seg historia, forskningshistoria, i det en gjør. Det er i hvert fall noe jeg prøver å være nøye med når det gjelder studentene, at de skal bygge videre på noe. Selv om begrepene og perspektivene forandrer seg, er den tidlige kunnskapen om hva som skjedde på kjønnsforskningsfronten i nord, viktig å få med seg. For eksempel, da jeg underviste i vitenskapsteori fikk jeg sette meg inn i et felt som ga nye perspektiver på det jeg hadde holdt på med. En får prøvd ut perspektivene i forelesninger for studenter. På denne måten er det å undervise utrolig inspirerende. Men jeg føler klart at det har blitt mer pes og stress med det nye systemet. Jeg har opplevd at Frida-opplegget resulterer i «sure miner» når du publiserer på feil sted, eller at du ikke klarer å melde inn forlaget du publiserer på til rett tid. Dette er jo ikke

akkurat konstruktivt. Jeg publiserer ikke mer nå enn jeg gjorde før, for vi har jo alltid publisert, men formalitetene blir tillagt mer vekt i dag, fordi det er det som gir økonomisk uttelling. For mitt vedkommende virker det ganske forstyrrende. Hele ideen bygger på New Public Management og elitisme. Ta bare Kvinnforsk og den aktiviteten som var der. Mange av de spennende seminarene vi har hatt, resulterte i bøker på forlag og i skriftserien vår, men da Frida-systemet kom, så hadde en slik publisering ingen verdi lenger fordi den ikke ga uttelling. Det å legge ned mye arbeid i noe som ikke teller, gjør at en nøler veldig med å gå i gang. Det er nå tre år siden Kvinnforsk ga ut sin siste bok i skriftserien. Det er synd, ikke minst for de yngste forskerne, i og med at skriftserier gir skrivetrening og kan være en foranledning til publisering i de såkalte tellende tidsskriftene.

Hva med Women's Worlds?

Women's Worlds i 1999 er absolutt det aller største arrangementet som Kvinnforsk har jobbet med. Der var Gerd Bjørhovde og Lise Nordbrønd virkelig viktige institusjonsbyggere. Gerd tok sjansen på å invitere 2000 mennesker til Tromsø. Lise Nordbrønd kom inn som daglig leder med en sterk interesse for internasjonalt arbeid, ikke minst rettet mot land i Sør. Jeg bidro noe i dette arbeidet. Det var en naturlig prioritering i og med at flere av kjønnsforskerne i Tromsø har hatt en fot i Nord-Sørforskning og forskningssamarbeid. Det kan en se når en ser på avhandlinger som er skrevet, seminarer, doktorgradskurs, NUFU-samarbeidsprosjekter der kvinner var med fra første stund. Kvinnforsk med Lise Nordbrønd som daglig leder og Halldis Valestrand som styreleder var også sterkt medvirende til at Makerere Universitetet og kvinneforskningsmiljøet der, ble den neste arrangør av Women's Worlds-konferansen. Siden har konferansen vært arrangert i Seoul og Madrid. Neste år skal den arrangeres i Canada. Der skal vi også ha mange seminarer og møter vi våre internasjonale samarbeidpartnere.

Er det andre ting du vil legge vekt på?

Jeg har jo hatt mitt liv i Forskningsrådet, hvor jeg i 8 år satt i antropologigruppa, de siste to årene også som leder. Denne utnevninga hadde med fagpolitiske forhold å gjøre. Jeg mener sjøl at jeg gjorde en høvelig god jobb. Jeg har også vært med i en programkomité i Forskningsrådet som ble kalt for Arbeid i 80-åra. Det var en tøff jobb, mye slit og tårer for å få aksept for kjønn. Ja, enkelte av de høyt profilerte medlemmene trodde at sosialisering bare dreide seg om bankvesenet og ikke at sosialisering også er et begrep som er mye brukt i atferdsforskningen. Jeg fikk også være med i Bjørgo-utvalget på begynnelsen av 1990-tallet.

Der var Nina Gornitzka sekretær. Jeg vil si at sjelden har vel kjønn fått bedre plass i en *main-streamed* rapport, men det var verre med virkemidlene. De ble ganske få på dette området. Den mest positive erfaringen jeg har hatt var nok arbeidet i Program for kulturstudier fra 1996 til 2002. Da hadde jeg jo allerede 13 års erfaring i forskningsråds-systemet. I dette programstyret var det dessuten flere som var opptatt av kjønn. Det hjalp. Universitetet i Tromsø fikk et større forskningsprosjekt og noen mindre prosjekter finansiert av dette programstyret. Vi ga også en startbevilgning på 1,6 millioner kroner slik at den nye utstillinga om samiske forhold på Tromsø museum ble laget. I program for kulturstudier følte jeg at vi klarte å få noen midler til Nord-Norge. Men ellers er det mye jobb og lite synlighet i denne type fagpolitisk virksomhet. Når jeg rydder i alle papirene mine og kaster «sakspapirer med forskningspolitikken i søppelsekken», pleier jeg å si at der røyk doktorgraden min. Derfor ble jeg veldig glad da denne toppstillingen jeg har nå på Kvinnforsk ble utlyst. Den hadde en betenkning som passet med min faglige produksjon og resultatet var at hele fem kvinner fikk toppstillingskompetanse. Dette eksemplet viser at institusjonsbygging ikke bare dreier seg om faglig produksjon og kompetanse, men også om strategiske disposisjoner. Det er derfor et interessant tiltak når nå universitetsstyret har vedtatt at de i løpet av sin styretid skal nå et mål med minst 30% kvinnelige professorer ved UiT. Det skal et skikkelig løft til for å nå dette målet. Da den departementsnedsatte komiteen for Kvinner i forskning kom hit i 2005 var Tromsø var en av de dårligste i universitetsklassen når det gjaldt andelen kvinner i toppstillinger. I dag, fem år senere, ser det mye bedre ut. Men i dag er det ikke universitetet sentralt, men fakultetene som ansetter professorer. Jeg er ikke sikker på at det er en god vei å gå på kort sikt. Det er klart at det er en risiko ved å delegere nedover slike prinsipielle og viktige avgjørelser. Hvis viljen ikke finnes der, så er det ikke så lett. De siste årene er også konkurransen blitt hardere. Det gjelder blant annet også tildeling av stipender. I høst fikk det nye HSL-fakultetet, som består av Det gamle humanistiske fakultetet, Det gamle samfunnsvitenskapelige fakultetet og Lærerskolen, bare 10 stipendiatstillinger til fordeling. Det er ikke så mange år siden Det samfunnsvitenskapelige fakultetet alene fikk 10 stipendstillinger. Ingen av de nye stipendene hadde kjønn med i betenkningen, slik jeg kan lese ut av tildelinga. Her på Kvinnforsk føler vi derfor et stort ansvar og ønsker å jobbe for nye stipender innen kjønnsforskning og finansiere eller medfinansiere professor II-stillinger slik at den kjønnsfaglige undervisningen og forskningen kan styrkes på en rekke felter. Vi har blant annet kommet med forslag på et post.doc.-stipend innen kjønn og urfolksproblematikk. Håper at vi snart kan

lykkes i å få et slikt stipend innen samfunnsfagene til Universitetet. Ellers vil vi lett bli akterutseilt på dette feltet i Norge.

Håpet mitt fremover er at jeg skal få gjort litt mer forskning. Men det er ikke så lett å gjøre det «innimellom», med søknadspresset om å skaffe midler, noe som har blitt krevende fordi innvilgelsesprosenten er så liten. Forskere landet over sendte 166 søknader til Forskningsrådets program for velferd, arbeid og migrasjon. Det sies at dette er et av de største satsningene som har vært innen samfunnsfag, men i realiteten har de bare slått sammen tre programmer som eksisterte tidligere. Og ikke tror jeg at dette vil gagne verken kjønnsforskning eller forskning med temaer fra Nord-Norge.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg ikke har troen på slike store programmer der kjønnsperspektivet skal integreres. Erfaringen er at kjønnspektivet lett kan smuldre bort. Det er viktig at det skal være åpne mulighetsrom for kvinner så lenge vi representerer en minoritet i akademia. Å nå målet om 30% kvinnelige professorer er vanskelig hvis de som ligger nærmest til å kvalifisere seg til professorat skalles av eller har en for stor arbeidsbelastning på andre felter. Her er det nødvendig med ekstra tiltak, men også med en personalpolitikk som tar hensyn til kvinners måte å jobbe på og deres behov i det daglige. Sånn opplever jeg ikke alltid at det har vært. En ting er i alle fall sikkert. Vi må fremdeles stå på. For meg er det ikke nok å få kvinner inn på alle universitetets nivåer, fra student til toppstillinger eller andre lederstillinger. Mulighetene må bedres for kjønnsorientert og feministisk forskning. Lykkes vi på dette feltet, tror jeg at flere vil få interesse for kjønnsforskning med basis i nordnorske så vel som mer globale forhold.